

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЕКОТРЕНДИ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Електронний ресурс

Колективна монографія

За редакцією І. М. Поворознюк

Вінниця
ТВОРИ
2023

УДК 338.488.2:640.4(02)

E45

Авторський колектив: Барвінок Н. В., Благополучна А. Г., Джога О. В., Кирилюк І. М., Красномовець В. А. Литвин О. В., Нещадим Л. М., Поворознюк І. М., Слатвінська Л. А., Тимчук С. В.

Рецензенти:

Пасека С. Р., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

Петренко Н. О., доктор економічних наук, професор кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Уманського національного університету садівництва;

Світовий О. М., доктор економічних наук, професор кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Рекомендовано до друку вченою радою

*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 8 від 28 листопада 2023 р.)*

Екотренди в індустрії гостинності: реалії та перспективи : [Електронний ресурс] : кол. моногр. / [І. М. Поворознюк, Л. М., Нещадим, С. В. Тимчук [та ін.] ; за ред. І. М. Поворознюк ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. – Вінниця : ТВОРИ, 2023. – 1 електрон. опт. диск. (CD-R).

ISBN 978-617-552-514-2

Монографію присвячено дослідженню екотрендів в індустрії гостинності. Розглянуто основні тенденції розвитку, проведено моніторинг потенціалу, визначено євроінтеграційні вектори розвитку, запропоновано інструменти удосконалення екологічної складової індустрії гостинності. Видання адресовано здобувачам вищої освіти, аспірантам, викладачам та науковцям, а також усім, хто цікавиться теоретичними та прикладними аспектами екотрендів в індустрії гостинності.

УДК 338.488.2:640.4(02)

ISBN 978-617-552-514-2

© Авторський колектив, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ 1. ЕКОТРЕНДИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВПЛИВ НА ІНДУСТРІЮ ГОСТИННОСТІ.....	6
1.1. Екотренди в індустрії гостинності: економічний та соціальний аспект <i>(Поворознюк І. М.).....</i>	6
1.2. Екотренди в організації та плануванні діяльності підприємств індустрії гостинності <i>(Нещадим Л. М.).....</i>	44
1.3. Стратегії сталого розвитку в готельно-ресторанній сфері: екотренди та їх вплив на бізнес сектор економіки <i>(Тимчук С. В.).....</i>	66
1.4. Вплив громадських організацій та грантових фондів на реалізацію екотрендів туризму в регіоні <i>(Слатвінська Л. А.).....</i>	83
РОЗДІЛ 2. ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	111
2.1. Напрями забезпечення екологічної діяльності підприємств сфери гостинності у системі сталого розвитку <i>(Красномовець В. А.).....</i>	111
2.2. Інноваційні технології у формуванні екотрендів індустрії гостинності <i>(Литвин О. В.).....</i>	135
2.3. Екотренди в ресторанному господарстві: біотехнології <i>(Благополучна А. Г.).....</i>	160
2.4. Екологізація як чинник безпеки в готельному господарстві <i>(Джога О. В.).....</i>	182
РОЗДІЛ 3. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ: СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ТА НАПРЯМИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ.....	204
3.1. Екологічний туризм у контексті сталого розвитку <i>(Кирилюк І. М.).....</i>	204
3.2. Розвиток екотуризму в повоєнний період: світовий досвід для України <i>(Барвінок Н. В.).....</i>	228
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	255

ПЕРЕДМОВА

В сучасних умовах питання екології та збереження довкілля є однією з найважливіших глобальних проблем, які ставлять під загрозу не тільки природні ресурси, а й здоров'я та добробут людей. Питання екології та збереження довкілля є наочним виявом глобальних змін у світовій свідомості. Суспільство визнає важливість збереження природи та раціонального використання ресурсів, щоб забезпечити сталість та збалансований розвиток.

Екологічні тренди стають пріоритетом для індустрії гостинності, а збереження довкілля є стає необхідністю для її сталого розвитку. Екологічні тренди, спрямовані на збереження довкілля, ліквідацію харчових відходів, управління енерго- та водними ресурсами, формування відповідального туризму та зменшення непрямих викидів, які формують екологічну свідомість споживачів та стають більш усвідомленими у споживанні, заощадженні, демонструючи екологічну відповідальність та надаючи перевагу підприємствам, що впроваджують екоінновації.

Основні результати дослідження викладені у монографії полягають у наступному: досліджено вплив екотрендів індустрії гостинності на економічний та соціальний розвиток регіонів; здійснено аналіз світових та національних тенденцій розвитку екотрендів; визначено роль та значення екотрендів у організації та плануванні діяльності підприємств індустрії гостинності; охарактеризовано вплив громадських організацій та грантових фондів на реалізацію екотрендів туризму в регіоні; проаналізовано інноваційні стратегії розвитку індустрії гостинності; досліджено сучасні концепції та напрями повоєнного відновлення екологічного туризму.

Монографію виконано в межах науково-дослідної теми «Теоретичні та практичні аспекти розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в Україні», номер державної реєстрації 0115U000072.

Монографія є колективною працею науково-педагогічних працівників кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького; кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Уманського національного університету садівництва.

Авторами монографії є: підрозділ 1.1. – кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи УДПУ імені Павла Тичини *Поворознюк І. М.*; підрозділ 1.2. – кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи УДПУ імені Павла Тичини *Нещадим Л. М.*; підрозділ 1.3. – кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму та готельно ресторанної справи Уманського національного університету садівництва *Тимчук С. В.*; підрозділ 1.4. – кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи УДПУ імені Павла Тичини *Слатвінська Л. А.*; підрозділ 2.1. – кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанної справи

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького *Красномовець В. А.*; підрозділ 2.2. – старший викладач кафедри туризму та готельно ресторанної справи УДПУ імені Павла Тичини *Литвин О. В.*; підрозділ 2.3. – доктор філософії, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи УДПУ імені Павла Тичини *Джога О. В.*; підрозділ 2.4. – доктор філософії з харчових технологій, викладач кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи УДПУ імені Павла Тичини *Благополучна А. Г.*; підрозділ 3.1. – кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи УДПУ імені Павла Тичини *Кирилюк І. М.*; підрозділ 3.2. – викладач кафедри туризму та готельно ресторанної справи УДПУ імені Павла Тичини *Барвінок Н. В.*

Представлені у монографії теоретичні та науково-прикладні положення будуть корисними для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, професіоналів індустрії гостинності, які розв'язують наукові завдання аналізу екотрендів в індустрії гостинності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова А. Г., Мирошник Ю. А. Еко-тренд в сфері гостинності: економічні та соціальні аспекти. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7904>. (дата звернення: 17.07.2023).
2. Андреева Н. Н., Мартинюк Е. М. Экологические инновации и инвестиции: сущность, системология, специфика взаимодействия и управления. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 2. Т. 2. С. 205-209.
3. Бабушко С, Попович С. Ідеї сільського зеленого туризму в Ізраїлі. URL: <https://reposit.uni-sport.edu.ua/bitstream/handle/787878787/1312/%D0%86%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BB%D1%8C.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 30.09.2023).
4. Бардаш С., Черниш Д. Сутність екологічного туризму та його зміни в умовах сталого розвитку. *Scientific Collection «InterConf»*, 2023. (152), С.482–488.
5. Безручко Л. С. Екологізація готельного господарства карпатського регіону як складова досягнення сталого розвитку. *Природні ресурси регіону: проблеми використання, ревіталізації та охорони*: матеріали III Між нар. наук. семінару. Львів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2018. С. 38-42.
6. Берзіна С.В. Системи екологічного управління. *Довідниковий посібник з впровадження міжнародних стандартів серії ISO 14000*. К.: Aiva Plus Ltd, 2009. 62 с.
7. Боровик Ю. Т., Єлагін Ю. В., Полякова О. М. Стійке будівництво: сутність, принципи, тенденції розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості. Економіка та управління національним господарством*. № 72-73, 2020-2021. С. 47-56.
8. Брич Б. Концепція розбудови підприємств енергосервісного ринку. *Вісник Економіки*. 2020. № 3. С. 211-224.
9. Брундланд Г. Наше спільне майбутнє: Міжнародна комісія з навколишнього середовища і розвитку. Оксфорд : Оксфорд Юніверсіті Пресс, 1987. 125 с.
10. Василенко Л. О., Березницька Ю. О., Кравченко М. В., Шевченко О. С., Цьома Т. О. Забруднення поверхневих вод фосфатами та важкими металами. *Проблеми водопостачання, водовідведення та гідравліки*. Київ. КНУБА. 2022. №38. С. 4 – 17.
11. Вітман К. М. Кіпрський етнополітичний конфлікт: витоки та сучасний етап втегування. *Актуальні проблеми політики*. Вип. 61. 2018. С. 106-116. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/61_2018/12.pdf (дата звернення: 03.09.2023).
12. Воробйова О. А. Екологічний туризм як чинник сталого розвитку природнозаповідних територій. *Екологічні науки: науково-практичний журнал*. К.: ДЕА, 2012. №2. С.119-130.
13. Вуйцик О. І. Рекреаційно-туристичний комплекс: питання термінології. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 3 (46). Ч.2. С. 39-44.

14. Глобальні цілі сталого розвитку 2030. URL: <https://www.ecolabel.org.ua/images/page/globalni-tsili-stalogo-rozvytku.pdf> (дата звернення: 23.08.2023).
15. Головка О. М., Чорій М. В. Екологічна безпека в закладах ресторанного господарства. *Економіка і суспільство*. Випуск № 6. 2016. С. 249-255.
16. Головчан А. І. Теоретико-методологічні підходи до визначення сутності туристичних дестинацій та управління ними. *Торгівля і ринок України*. 2009. №27. С.157-161.
17. Горбенко В. В., Кузьменко О. О., Стародубцев С. Ю., Самойленко Т. В. Вирішення проблем енергозбереження осель. *Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я*. тези доп. 26-ї Міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD–2018, 16-18 травня 2018 р. Харків : НТУ «ХП», 2018. Ч. 4. С. 12-13.
18. Громадська спілка «Національна туристична організація України». URL: <https://nto.ua> (дата звернення: 10.09.2023).
19. Давиденко І. В. Глемпінг як перспективна форма розвитку екотуризму. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 26(1). С. 10-13.
20. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/regionalna-politika/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-2021-2027-roki-ta-plan-zahodiv-z-yiyi-realizaciyi> (дата звернення: 15.09.2023).
21. Державна екологічна інспекція України. URL: <https://www.dei.gov.ua/post/za-ostannimi-pidrakhunkami-nadano-novi-dani-shchodo-zbitkiv-zapodiyanikh-na> (дата звернення: 18.09.2023).
22. Державна прикордонна служба України: офіційний сайт. URL: psu.gov.ua/ua/news/2020-y-Kudi-podorozhuvali-nauchastishe-ukrainci-zvidki-pribivali-inozemci/. (дата звернення: 01.09.2023).
23. Державна служба статистики України: статистична інформація. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 21. 08.2023).
24. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 10.08.2023).
25. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/TM065559> (дата звернення: 20.09.2023).
26. Дида І., Радомська В. Сильові особливості в проектуванні інтер'єру. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 36 с.
27. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу : навч. посібн. К. : Альтерпрес, 2004. 192 с.
28. Дорослий погляд на світ. У Єгипті стартував саміт Організації Об'єднаних Націй COP27, присвячений кліматичним змінам і обмеженню викидів. Понад 100 очільників країн прибули на захід. URL: https://lb.ua/world/2022/11/07/535063_svitovi_lideri_zibralis.html. (дата звернення: 30.09.2023).

42. Збитки України від війни перевищують \$700 млрд. URL: <https://suspilne.media/351844-zbitki-ukraini-vid-vijni-perevisuut-700-mlrd-smigal/> (дата звернення: 20.08.2023).

43. Звідки українці беруть натхнення на подорожі під час війни. ДАРТ. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/zvidki-ukrayinci-berut-nathnennya-na-podorozhi-pid-chas-viyuni> (дата звернення: 20.09.2023).

44. Зейд А. Кассуха Постконфліктні туристичні ландшафти: між спадщиною конфлікту та гібридизацією туристичної діяльності. *Open edition journals*. 2019. DOI: <https://doi.org/10.4000/viatourism.3984>.

45. Зелений офіс: з турботою про довкілля, з вигодою для бізнесу. Програма розвитку ООН в Україні. Київ 2009. С 49-50. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/aa0ca758-f26b-46de-8215-dfb2d2e260e3/content> (дата звернення: 01.10.2023).

46. Каліманов О. Скільки коштує ізраїльський конфлікт з палестинцями. Чи може він розорити країну? *РБК-Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-57335692>. (дата звернення 07.09.2023).

47. Карпенко Н.М. Туризм у контексті сталого розвитку та екологічної модернізації. *Модернізація туризмознавства: теорія і практика партнерства* : монографія / [колектив авторів] ; за заг. ред. Г. П. Скліяра. Полтава : ПУЕТ, 2015. С. 113-117.

48. Каталог природоорієнтованих рішень / авт. кол.: М. Рябика, О. Гусакова, А. Зозуля, А. Бушовська та ін. Львів: УКМ, 2021. 116 с. URL: <https://ecoaction.org.ua/kataloh-pryrodooriientovanykh-rishen.html> (дата звернення: 23.10.2023).

49. Качинський А.Б. Екологічна безпека України: системний аналіз перспектив покращення. К.: НІСД, 2007. 312 с.

50. Керівні принципи туристичного бренду України. URL: <https://drive.google.com/file/d/13RnjH5RmmVKYLOHkBGxsaBTuO5JLx-w3/view> (дата звернення 10.08.2023).

51. Київський Кит: 12-метрову медіа скульптуру з переробленого пластику презентують на ВДНГ. Веб-сайт Shotam.info. 2021. URL: <https://vdng.ua/news/kyivskyi-kyt-12-metrovu-media-skulpturu-z-pereroblenoho-plastyku-prezentuiut-na-vdnh> (дата звернення: 21.09.2023).

52. Кирилюк І. М. Інклюзивний туризм як вид реабілітації для людей з особливими потребами. Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (18 жовтня 2021 р., м. Черкаси). Черкаси : Вид-ць Юлія Чабаненко, 2021. С. 22–25.

53. Кирилюк І. М. Напрями підвищення ефективності використання туристичного потенціалу регіону. *Розвиток внутрішнього туризму як фактора підвищення соціально-економічного зростання регіону* : кол. монографія. за ред. І. М. Поворознюк. Умань : Візаві. 2020. С. 130–166.

54. Кирилюк І. М. Роль інновацій у розвитку готельно-ресторанного бізнесу. Збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Стратегічні перспективи готельно-ресторанного бізнесу в Україні: досвід, проблеми та інновації» (14-15 лютого 2019 року).

Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2019. С. 17-19.

55. Кирилюк І. М. Соціальні мережі як інструмент просування послуг індустрії туризму й гостинності в сучасному інформаційному просторі. *Індустрія туризму й гостинності: сучасні виклики та перспективи* : кол. моногр./ [І. М. Поворознюк., М. Кирилюк [та ін.] ; за ред. І. М. Поворознюк. ; Умань : Візаві, 2022. С.36–65.

56. Кирилюк І. М., Нещадим Л. М., Благополучна А. Г. Діджиталізація як основний фактор розвитку індустрії гостинності в умовах сучасних викликів. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал*. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2022. Вип. 18. Т. 2. С.217–231. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.18.217-231>

57. Кирилюк І. М., Чвортко Л. А. Безпекові аспекти розвитку туризму в умовах пандемії COVID-19. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2021. Вип 17. Т.2. С.178–189. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.17.178-189>

58. Кирилюк І. М., Чвортко Л. А. Волонтерський туризм як інструмент соціальної інтеграції вимушено переміщених осіб під час російського воєнного вторгнення. *Економічні горизонти*. Випуск 1 (23). 2023. С. 80-91. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(23\).2023.273362](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(23).2023.273362)

59. Кирилюк І. Розвиток туризму в умовах пандемії COVID-19. *Туризм у ХХІ столітті: виклики та реагування*. Матер. міжнар. наук.-практ. конференції. Київ, 2020. С. 67–69.

60. Кирилюк І., Чвортко Л. Стан та основні тенденції розвитку туризму в Ізраїлі. Туризм та курорти: досвід Ізраїлю для України. [Матеріали міжнародної науково-практичної конференції]. К. : Альфа-ПК, 2018. С. 10-12.

61. Кирилюк І. М., Литвин О. В. Брендинг як елемент стратегії туристичного розвитку Черкащини. *Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації* : тези доповідей VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Київ, 8-9 квіт., 2021 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2021. С.164–167.

62. Кобищан Г.Д., Басова Ю.О., Губа Л.М., Ткаченко А.С. Особливості екологічної стандартизації й сертифікації мийних засобів. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. №2 (295). С. 7-16.

63. Коломієць Т. М., Караваєв Т. А., Глушкова Т. Г. Полімерні відходи: Проблеми накопичення та вторинної переробки. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Технічні науки. № 26, 2021. С 86-94.

64. Корбут М. Б, Давидова І. В. Оцінка готовності населення до компостування органічних відходів в побутових умовах. *Сталий розвиток: захист навколишнього середовища. Енергоощадність. Збалансоване природокористування* : збірник матеріалів VI Міжнар. молодіжний конгрес. Львів: Західно-Український Консалтинг Центр (ЗУКЦ), ТзОВ, 2021. С. 249-250.

65. Коробейникова Я. С., Юрас Ю. І. Моделювання обсягів утворення твердих побутових відходів в туристичних дестинаціях. *Екологічна безпека та збалансоване природокористування*. 2017. № 1. С. 129-133.

66. Кругляк М. Е. Туризм у постюгославських державах. Хорватія: приклад для України. *Гілея: Науковий вісник*. 2017. № 120. С. 101–105.
67. Лапко О. Екологічний фактор в інноваційній діяльності. *Економіка України*. 1998. №8. С. 69.
68. Лібанова Е., Позняк О., Цимбал О. Масштаби та наслідки вимушеної міграції населення України внаслідок збройної агресії Російської Федерації. *Демографія та соціальна економіка*. 2022. №48(2). С. 37–57. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2022.02.037>
69. Лісовський С.А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку. Монографія. Житомир: «Полісся». 2007. 108 с.
70. Магалецький А. В. Інноваційні підходи до формування маркетингової політики підприємств готельного господарства: екологічний аспект. *Економічний простір*. Дніпропетровськ, 2010. № 44/2. С. 321-326.
71. Маджумар О., Гончарова К. Повстати з руїн. Які країни після війни стали популярними у туристів. *РБК-Україна*. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/-1647724135.html>. (дата звернення: 10.09.2023).
72. Марушевський Г. Б., Хікман Д. «Зелений» бізнес для малих і середніх підприємств: посібник. Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст». Київ. 2017. 50 с.
73. Матвієнко Н. Управління регіональним розвитком туризму Хорватії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія*. 2014. Вип. 1. С. 64-66.
74. Машіка Г., Пологовська Ю., Бикова М. Сучасні тенденції розвитку екологічного туризму в Україні в умовах пандемії Covid-19. *Екологічні науки*. 2022. № 2. С. 146-152. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2021.eco.2-35.26>
75. Михайлова Є. О. Забруднення Світового океану пластиком. *Вода. Екологія. Суспільство* : тези доповідей та інформаційні матеріали V міжнар. наук.-техн. конф., 1-2 жовт. 2020 р. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. С. 38-41.
76. Міжнародні/національні екотренди 2021 року. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/mizhнародni-natsionalni-ekotrendy-2021-roku> (дата звернення: 16.09.2023).
77. Мілінчук О. В. Переваги екологічної сертифікації готелів в Україні. *Менеджмент в інноваційному розвитку економіки: проблеми та перспективи*. С. 322–323. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/622/322.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 25.08.2023).
78. Мінекономіки попередньо оцінює падіння ВВП в 2022 році на рівні 30,4%. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=4470bafb-5243-4cb2-a573-5ba15d9c8107&title=MinekonomikiPoperedno> (дата звернення: 20.08.2023).
79. Міністерство культури та інформаційної політики України. Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України. 2023. URL: <http://surl.li/helvy> (дата звернення: 20.09.2023).

80. Міхненко М., Лихолат О., Вишнікіна О. Екологічність та свідоме споживання як інноваційний напрям розвитку індустрії гостинності України. *Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфері обслуговування*: матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. 21 вересня 2022 року, м. Львів. ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2022. 272 с.

81. Міщенко О. В. Теоретичні основи визначення сутності екологічного туризму. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2010. № 3. С. 155–160.

82. Москаленко К. С. Екологічна стандартизація і сертифікація порівняння України і ЄС. *Молодий вчений*. 2018. №1 (53). С. 525.

83. Моца А., Шевчук С., Серета Н. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-31>.

84. Мусіна Л. А. Еко-інновації як шлях до зеленої модернізації економіки: міжнародний досвід і перспективи України. *Науково-технічна інформація*. 2015. № 2. С. 26-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NTI_2015_2_6 (дата звернення: 16.09.2023).

85. Мусіна Л. А., Кваша Т. К., Коваленко О. В. Оцінка результативності політики України на шляху до сталого розвитку за даними міжнародних рейтингів. *Наука технології інновації*. 2022. №4(24). С.3-19.

86. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. К.: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. 72 с.

87. Національна Туристична Організація України. URL: https://nto.ua/nsts_analytics_ua.html?localeen. (дата звернення: 01.09.2023).

88. Національні заповідники і парки України: до Міжнародного дня заповідників і національних парків. URL: https://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=3971 (дата звернення: 20.09.2023).

89. Нещадим, Л. М., Тимчук С. В. Автоматизація бізнес-процесів підприємств індустрії гостинності як чинник підвищення економічної ефективності. *Економіка та суспільство*. 2022. (36). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-38>

90. Нещадим Л. М., Тимчук С. В., Кирилюк І. М. Економіко-математичне моделювання впливу чинників на розвиток підприємств індустрії гостинності в Україні. *Економіка та суспільство*. №39. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1374> (дата звернення: 18.09.2023).

91. Олійник А. А. Напрями публічного управління повоєнного відновлення сфери туризму: досвід Хорватії. *Туризм в Україні: виклики та відновлення*: Зб. матеріалів Міжнародного туристичного форуму, Київський національний економічний університеті імені Вадима Гетьмана, м. Київ, 21–22 березня 2023 року. К. : КНЕУ, 2023. С. 224-226.

92. Олійник Я. Б., Шищенко П. Г., Любіцева О. О. Стратегія сталого розвитку туризму в Україні: географічний підхід. *Географія в інформаційному суспільстві*: Зб. наук. праць. К.: Обрії, 2008. Т. 1. С. 191-199.
93. Осипчук М. Д. Міжнародний туризм у контексті модернізації зовнішньоекономічної діяльності України на засадах сталого розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Економічні науки. 2014. Вип. 6. Ч. 1. С.107-111.
94. Офіційний сайт міжнародної організації «Green key». URL: <https://www.greenkey.global> (дата звернення: 17.08.2023).
95. Офіційний сайт органу екологічної сертифікації та маркування. <http://www.ecolabel.org.ua/> (дата звернення: 01.09.2023).
96. Охріменко А. Г. Національна туристична система : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 592 с. DOI: <http://doi.org/10.31617/m.knute.2019-441>
97. Охріменко О.В., Вогнівенко Л. П., Біла Т. А. Методи переробки твердих побутових відходів. *Таврійський науковий вісник*. № 101. С. 214-219.
98. Пандемія COVID-19 та її наслідки для туризму в Україні. *Видання НТОУ*. URL: <http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/covid-19-ta-sotsialniy-dialog-v-turistichniy-galuzi-praktika-yes-ta-ukrayinski-realiyi.pdf> (дата звернення: 21.09.2023).
99. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство: навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2003. 352 с.
100. Паньків Н. Є., Гунько В. М. Вплив закладів туристичної інфраструктури на навколишнє середовище та розвиток еко-готелів як інноваційної концепції гостинності. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. Вип. 27(3). С. 108–112.
101. Парфіненко А. Ю. Міжнародний туризм в Україні: геополітичні аспекти глобального явища. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. Вип. 126 (частина I). С. 12-23.
102. Паска М., Радзімовська О., Гузенко І., Гузенко А., Холявка В. Інновації в готельно-ресторанній індустрії. *Humanities Studies*. 2022. Випуск 12 (89). С. 153-159.
103. Паук О.Є. Інноваційні напрями розвитку готельного господарства України: екологізація засобів розміщення. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2006. Вип. 26.2. С. 29-32.
104. Передрій О. І. Регламентация безпеки косметичних засобів в країнах ЄС та Україні. *Товарознавчий вісник*. 2022. №1(15), С. 252-263.
105. Пітик О. В., Табенська О.І. Управління закладами ресторанного господарства, орієнтованими на екологічний напрямок. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2017. № 6. Том 1. С. 155-158.
106. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/> (дата звернення: 20.09.2023).
107. Поворознюк І. М., Нещадим Л. М. Перспективи розвитку глемпінгу для регіональної індустрії гостинності. *Економіка та суспільство*, 2022. (37).

URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1187> (дата звернення: 08.08.2023).

108. Повстати з руїн. Які країни після війни стали популярними у туристів. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/-1647724135.html/> (дата звернення: 10.09.2023).

109. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.09.2023).

110. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України. URL: <http://www.golos.com.ua/article/315406> (дата звернення: 10.10.2023).

111. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 № 2456–ХІІ. Додаток до щотижневика «Відомості Верховної Ради України»; Серія «Закони України». К.: Парламентське видавництво, 1999. 44 с.

112. Прокопенко О. В. Екологізація інноваційної діяльності: мотиваційний підхід : *монографія*. Суми. 2008. 392 с.

113. Пруцев О. С. Повторне використання фосфатних продуктів очистки стічних вод. *Безпека людини у сучасних умовах* : зб. доп. 14-ї Міжнар. наук.-метод. конф. та 149-ї Міжнар. наук. конф. Європ. Асоц. наук з безпеки (EAS), 1-2 грудня 2022 р. НТУ «ХПІ». Харків, 2022. С. 105-107.

114. Публічний звіт т. в. о Голови Державної екологічної інспекції України за 2022 рік URL: https://www.dei.gov.ua/posts?category_id=19&post_type_id=2 (дата звернення: 22.08.2023).

115. Ребрина Н. Екологічні інновації як інструмент досягнення екологічної безпеки транскордонного регіону. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини*. 2013. № 9. С. 26-29.

116. Рекомендації щодо сталого розвитку туризму. URL: <https://www.unwto.org/sustainable-development> (дата звернення 10.09.2023).

117. Роль громадських організацій в розвитку зеленого туризму. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kolokolchukova.htm (дата звернення: 15.08.2023).

118. Романова А. А. Управління розвитком туристичної сфери в умовах збройних конфліктів. *Modern Economics*. 2018. № 9. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V9\(2018\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.V9(2018)-12).

119. Савіцька О. П., Савіцька Н. В., Погребняк Л. В. Екотуризм як важлива складова стратегії сталого розвитку України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 15. С. 122–128.

120. Савчук О. Я., Яворська Н. П. Концептуальні підходи до уточнення поняття «екоінновації». *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.4. С. 106-113.

121. Слатвінська Л. А., Збиранник О. М. Аналіз та оцінка туристичної активності суб'єктів екскурсійного туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. №50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-78>

122. Слатвінська Л. А., Махо І. П., Залозний В. П. Розвиток туристично-рекреаційних комплексів Черкаської області під час війни та післявоєнний період в Україні. *Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи*: зб. матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (18 травня 2023 р., м. Черкаси). Черкаси : Вид-ць Юлія Чабаненко. С. 211-213.

123. Сотнік В.Ю. Екологічний менеджмент в діяльності підприємств готельного господарства. URL: http://eprints.kname.edu.ua/49639/1/ilovepdf_com-129-130.pdf.

124. Стандрійчук І. Вплив туристичної інфраструктури на довкілля. *Сталий розвиток України: проблеми і перспективи*: зб. матеріалів доп. учасн. VIII Наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених. Кам'янець-Подільський. КПНУ. 2020. С.160-163.

125. Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки. URL: <https://strategy2027-ck.gov.ua/> (дата звернення 15.09.2023).

126. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 р. № 168-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501> (дата звернення: 10.09.2023).

127. Стукало Н., Сімахова А. Глобальні тренди розвитку соціальної економіки. *Міжнародна економічна політика*. 2021. № 1 (34). URL: http://ierjournal.com/journals/34/2021_34_1_Stukalo_Simakhova.pdf (дата звернення: 12.09.2023).

128. Таблетована зубна паста як ідеальне рішення в концепції Zero-waste. Веб-сайт ТОВ «Леко Стайл». 2022. URL: <https://lekostyle.ua/news/statti/tabletovana-zubna-pasta> (дата звернення: 14.09.2023).

129. Тарасюк В. С., Миронов Ю. Б. Екологічні інновації в індустрії гостинності. *Інновації, тренди та перспективи індустрії гостинності*: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 12 грудня 2019 р. Львів. ЛТЕУ. 2019. С.165-168.

130. Тимошенко Т. О. Висновки та практичні рекомендації для органів місцевої, регіональної та державної влади щодо посилення галузевого соціального діалогу на всіх рівнях з метою впровадження кращих європейських практик управління туристичними дестинаціями. Всеукраїнська федерація роботодавців в сфері туризму України. 2023. URL: https://www.amazingukraine.pro/wp-content/uploads/2023/10/04-frtu-vysnovky_ta_praktychni_rekomendatsii_ukr.pdf (дата звернення: 05.10.2023).

131. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: Монографія. К.: Київський національний торговельно-економічний університет, 2009. 463 с.

132. ТОП еко-ініціатив, які українські готелі можуть використовувати вже сьогодні. URL: <https://rubryka.com/article/eco-hotels/> (дата звернення: 21.09.2023).

133. Туристичний барометр України. Київ. 2020. URL: <http://www.ntoukraine.org/assets/files/ntou-barometer-2020.pdf>. (дата звернення: 01.09.2023).

134. Україна: стале економічне відновлення для людей і природи. URL:https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/wwf_bcg_report_on_sustainable_recovery_september_2022_ukrainian.pdf (дата звернення: 24.08.2023).
135. Українська природоохоронна група. URL: <https://uncg.org.ua/> (дата звернення: 10.09.2023).
136. Український культурний фонд. URL: <https://ucf.in.ua/> (дата звернення: 15.09.2023).
137. Фастовець О. О. Розвиток сфери туризму Ізраїлю: досвід для України. *Економіка та суспільство*. Вип. 41, 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-11>.
138. Фастовець О. О. Сфера туризму у повоєнний період: досвід для України. *Економіка та суспільство*. Вип. 40. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-43>.
139. Федорець Л. М. Вектори стратегічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності АПК регіону. *Економіка АПК*. 2009. № 5. С.69-75.
140. Форум громадянського суспільства Східного партнерства. URL: <https://eap-csf.eu/> (дата звернення 05.10.2023).
141. Цапко Ю. В., Горбачова О. Ю., Мазурчук С. М. Встановлення закономірностей впливу полімерної оболонки на біоруйнування деревини. *Source: Scientific Journal Ukrainian Journal of Forest & Wood Science*. 2021, Vol. 12 Issue 4, P. 50-63.
142. Цілі Сталого Розвитку до 2030 року. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs> (дата звернення 15.09.2023).
143. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь. 2017. URL: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf (дата звернення: 20.08.2023).
144. Чагайда А. О., Тарасюк Г. М. Тенденції зростання у навколишньому середовищі мікропластику та його вплив на споживачів послуг індустрії гостинності. *Економіка, управління та адміністрування*, 2023. №1(103), С. 76–87.
145. Чвортко Л. А., Кирилюк І. М. Загрози економічній безпеці туристичної галузі України в умовах сучасних викликів. *Соціальна економіка*. 2021. Випуск 62. С.51–63. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-62-05>
146. Чвортко Л. А., Кирилюк І. М. Соціальна інклюзія вимушено переміщених осіб засобами туристичних активностей в умовах російсько-української війни. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал*. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2023. Вип. 19. Т. 2. С.243-255. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.19.243-255>
147. Шамара І. М., Савченко М. Г. Вплив політичної нестабільності на розвиток туризму в країнах Близького Сходу. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна*. Вип. 10, 2019. С. 219-226. URL: <https://periodicals.karazin.ua/irtb/article/view/15573/1456>. (дата звернення: 05.09.2023).

148. Шкарупа О. В. Ігнатченко А. С., Власенко К. А. Механізми інвестиційної підтримки масштабування екоінновацій для сталого розвитку. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/85101/1/Shkarupa_eco_innovation.pdf (дата звернення: 11.09.2023).

149. Шумлянська Н. В. Екотуризм як форма долучення до природної та культурної спадщини. *Культура України*. 2014. Вип. 47. С. 108–115

150. Що таке «локаворський ресторан»? URL: <https://smak.ua/events/gourmet/57566-lokavorskij-restoran> (дата звернення: 29.10.2023).

151. Яценко О. В. Напрямки розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. 2008. № 21. С. 16-21. DOI: <https://doi.org/10.24025/2306-4420.2.21.2008.88495>

152. A Few Good, Green Groups: Sustainability Organizations. URL: https://www.charitywatch.org/top-rated-charities/environment-climate-change?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiAuqKqBhDxARIsAFZELmKx_mNIQeN-I2-I9zHIIjuQ6T7ZukHldt4BsYqVgMNH-HV0VQmSUsaAk_zEALw_wcB (дата звернення: 25.10.2023).

153. A world in motion: shifting consumer travel trends in 2022 and beyond. URL: Consumer Trends (wttc.org) (дата звернення: 20.10.2023).

154. Acosta, L. A., Maharjan, P., Peyriere, H. M., Mamiit, R. J. Natural capital protection indicators: Measuring performance in achieving the Sustainable Development Goals for green growth transition. *Environmental and Sustainability Indicators*. 2020. № 8. P. 50-69.

155. Adel Ben Youssef, Adelina Zeqiri. Hospitality Industry 4.0 and Climate Change. *Circular Economy and Sustainability*. 2022. №2. p. 1043-1063.

156. Agenda 21 for the Travel and Tourism Industry. WTO. 1997. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284403714> (дата звернення: 10.09.2023).

157. Alfred Kaufmann Amsterdam Manor Beach Resort: Sustaining The Natural Beauty of Aruba. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7611/amsterdam-manor-beach-resort-sustaining-the-natural-beauty-of-aruba (дата звернення: 23.10.2023).

158. Alfred Kaufmann. Amsterdam Manor Beach Resort: Sustaining The Natural Beauty of Aruba. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7611/amsterdam-manor-beach-resort-sustaining-the-natural-beauty-of-aruba (дата звернення: 23.10.2023).

159. Andersen M. M. On the faces and phases of eco-innovation - on the dynamics of the greening of the economy, materiały z konferencji «Opening Up Innovation: Strategy, Organization and Technology». 16-18.06.2010, Imperial College London Business School, Londyn.

160. Angela Spangler. Health, Safety and Going Green: The New Paradigm of Sustainable Hospitality. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7619/health-safety-and-going-green-the-new-paradigm-of-sustainable-hospitality (дата звернення: 25.10.2023).

161. Anto I., Johnson B., Wilson F., Fitha A. and Francis A. Arduino-based Automated Washroom Sanitizing System. 4th International Conference on Intelligent Computing and Control Systems (ICICCS), Madurai, India, 2020. P. 1196-1199. DOI: 10.1109/ICICCS48265.2020.9120887
162. Bachimon P. and Dérioz P. Tourisme affinitaire, Téoros. Revue de recherche en tourisme. Vol. 29, n°1. 2010. URL: <http://teoros.revues.org/496>. (дата звернення: 10.09.2023).
163. Barlet S., Colombon M. Approches de Quelques Définitions, in *Tourisme Solidaire et Développement Durable*. Paris : Les Éditions du Gret, 2004. 120 p.
164. Becoming an environmentally friendly business. URL: <https://www.business.qld.gov.au/running-business/environment/environmentally-friendly> (дата звернення: 10.10.2023).
165. Bizzarri C. , Querini G. Economia del turismo sostenibile . Analisi teorica e casi studio. 2006. Vol. 123. P. 45–56.
166. Booking.com reveals key findings from its 2019. Sustainable travel report. URL: <https://globalnews.booking.com/bookingcom-reveals-key-findings-from-its-2019-sustainable-travel-report/> (дата звернення: 27.10.2023).
167. Buckley R. A framework for ecotourism. *Annals of Tourism Research*. 1994. 21 (3), pp.661–665.
168. BustanHaShalom: official site. URL: www.bustan.org. (дата звернення: 30.06.2023).
169. Care for Hawaii’s Land and Seas. URL: [Gardens, Farms and Eco Travel in Hawaii | Aqua-Aston Hotels \(aquaaston.com\)](https://www.aquaaston.com) (дата звернення: 23.10.2023).
170. Carley M., Spapens P. Sharing the world. Sustainable living and global equity in the 21st century. 1998. London: Earthscan Publications.
171. Ceballos-Lascuráin, H. Tourism, Ecotourism and Protected Areas: The State of Nature-Based Tourism around the World and Guidelines for Its Development. IUCN Publications. 1996, p.301.
172. Christian Bux, Vera Amicarelli. Circular economy and sustainable strategies in the hospitality industry: Current trends and empirical implications. *Tourism and Hospitality Research Online First*, August 16, 2022. DOI: <https://doi.org/10.1177/14673584221119581>.
173. Cinn Tan. A New Eco-Era: Paving The Way for Sustainable Hospitality. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7616/a-new-eco-era-paving-the-way-for-sustainable-hospitality (дата звернення: 23.10.2023).
174. Climate, Community and Choice: Booking.com Reveals the Trends Shaping Sustainable Travel in 2022. URL: <https://globalnews.booking.com/climate-community-and-choice-bookingcom-reveals-the-trends-shaping-sustainable-travel-in-2022/> (дата звернення: 27.10.2023).
175. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Innovation for a sustainable Future - The Eco-innovation Action Plan (Eco-AP). Brussels, 15.12.2011. SEC, 2011, 1599 final. URL: <http://ec.europa.eu/> (дата звернення: 14.09.2023).

176. Constanze Letsch (5 Oct. 2016): Turkey's tourism industry reels from a year to forget. URL: <https://www.theguardian.com/travel/2016/oct/05/turkeyGtourismGindustryGreelsGyearGtoGforgetGistanbulGantalya>. (дата звернення: 07.09.2023).
177. Costs for participating in the green key programme. URL:<https://static1.squarespace.com/static/55371f97e4b0fce8c1ee4c69/t/5b7d6170575d1f282cfed60b/1534943601206/Costs+for+participating+in+Green+Key.pdf>. (дата звернення: 25.08.2023).
178. Cyprus: Selected Issues. IMF Country Report. 2021. №21/126. URL: <https://www.imf.org>. (дата звернення: 03.09.2023).
179. D'Angelo R., Sachasiri T., Vaccaro N., Welie MV., Vargas A., Yongsanguanchai N. Post-tsunami ecotourism development: solutions for the laem khruat village. 2010. pp. 90.
180. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095> (дата звернення: 25.08.2023).
181. Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2006-2008. Notatka Informacyjna. GUS, Departament Przemysłu Urząd Statystyczny w Szczecinie 2009.
182. Eco-Friendly Hotels: The Fairmont Promise. URL: Sustainability Partnership Program – Fairmont Hotels and Resorts (дата звернення: 23.10.2023).
183. Eco-Innovation at the heart of European policies. URL: https://greenbusiness.ec.europa.eu/eco-innovation_en (дата звернення: 20.09.2023).
184. Eco-innovation in Europe and NIS: general trends and policy challenges for a sustainable future. UNIDO, 2011. Working paper №.03/2011. URL: <https://www.unido.org> (дата звернення: 10.09.2023).
185. Eco-Innovation: The UNEP Approach. URL: www.unep.org (дата звернення: 14.09.2023).
186. Economic Cooperation for Sustainable Tourism Development. Policy Paper on Tourism. 2017. P. 5. URL: <http://www.tourism4development2017.org>
187. Economic impact of COVID-19 on tourism and remittances: Insights from Egypt. 2021. IFPRI. URL: <https://www.ifpri.org/blog/economic-impact-covid-19-tourism-and-remittances-insights-egypt>. (дата звернення: 10.09.2023).
188. Economic Impact Reports. World travel & tourism council. 2021. URL: <https://wtcc.org/Research/Economic-Impact> (дата звернення: 10.09.2023).
189. Egypt: Country Gspecific: Arrivals of nonGresident visitors at national borders, by nationality 2012 G 2016 (05.2017). URL: <https://www.eGunwto.org/action/doSearch?ConceptID=2271&target=topic>. (дата звернення: 07.09.2023).
190. Emmanouela E. Manganari, Efthalia Dimara, Aristeidis Theotokis. Greening the lodging industry: Current status, trends and perspectives for green value. Current Issues in Tourism. Volume 19, 2016. Issue 3. DOI: <https://doi.org/10.1080/13683500.2015.1021668>

191. 15 Fascinating Reusable Water Bottle Statistics & Analysis. URL: <https://theroundup.org/reusable-water-bottle-statistics/> (дата звернення: 23.10.2023).
192. Fernando S., Bandara J. S., Liyanaarachch S., Jayathilaka R., Smith C. Political violence and volatility in international tourist arrivals: the case of Sri Lanka. *Tourism Analysis*. 2013. №18(5). С. 575-586. DOI: <https://doi.org/10.3727/108354213x13782245307876>.
193. Formankova S., Trenz O., Faldik O., Kolomaznik J., Vanek P. The future of investing – sustainable and responsible investing. *Marketing and Management of Innovations*. 2018. № 2. 94-102. DOI: <https://doi.org/10.21272/mmi.2018.2-08>
194. Gao C., Ge H. Lu, Y., Wang W. Zhang Y. Decoupling of provincial energy-related CO2 emissions from economic growth in China and its convergence from 1995 to 2017. *Journal of Cleaner Production*. 2021. №27. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.126627>
195. Giri A. K., Mohapatra G. Do Institutional Quality and Trade Openness Influence Economic Growth? An Empirical Evidence from India. In *Studies in International Economics and Finance*. Springer, Singapore. 2022. p.165-182. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-16-7062-6_9
196. Global Code of Ethics for Tourism. UNWTO. URL: <http://ethics.unwto.org/en/content/global-code-ethics-tourism> (дата звернення: 10.09.2023).
197. Global Ecolabelling Network. URL: <http://www.globalecolabelling.net> (дата звернення: 15.09.2023).
198. Global Hotel Decarbonisation Report. URL: https://www.spglobal.com/esg/solutions/tcfd-reporting?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=TCFD_Search&utm_term=carbon%20reporting&utm_content=534418150455&gclid=Cj0KCQiAuqKqBhDxARIsAFZELmJxa0JtOA1NZgP88jN3fbrAxcOFF0CaFsxa4VT9xc7CSrp0ncsMzYQaAmX-EALw_wcB (дата звернення: 25.10.2023).
199. Great Sustainability Initiatives For The Hotel Industry In 2023. URL: <https://www.restaurantfurniture.net/resources/articles/top-5-sustainability-initiatives-hotel-industry> (дата звернення: 20.10.2023).
200. Green Future Index 2021. URL: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1ox44SX1IyS7nRlPtPsht5cyuWE29bLhidER2Ikji5TE/edit#gid=1527717950> (дата звернення: 12.09.2023).
201. Green Future Index 2022. URL: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1rEf_F4x0bdDVDzTcEsMxyeahmrGeUrIraheaxDI0A0/edit#gid=1527717950 (дата звернення: 12.09.2023).
202. Green Growth Index 2020, December 2020. GGGI technical report. no. 16. URL: greengrowthindex.gggi.org (дата звернення: 25.09.2023).
203. Honey M. *Ecotourism and Sustainable Development. Who owns Paradise?* Island Press, Washington D.C., 1999.
204. Hotel Industry: Everything You Need to Know About Hotels. URL: <https://www.revfine.com/hotel-industry/> (дата звернення: 25.08.2023).

205. Hotel Sustainability Basics. URL: <https://wtcc.org/initiatives/hotel-sustainability-basics> (дата звернення: 27.10.2023).
206. How Subpod Works. URL: <https://subpod.com/pages/how-does-subpod-work> (дата звернення: 23.10.2023).
207. ICT Price Baskets. URL: <https://www.itu.int/net4/itu-d/ipb/> (дата звернення: 12.09.2023).
208. Inna Povorozniuk, Olha Dzhoha, Liudmyla Neshchadym, Iryna Kyryliuk, Svitlana Tymchuk, Anastasiia Blahopoluchna. The Influence of Globalization Processes on the Development of the Restaurant Business of Ukraine. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. № 45. Випуск 2. 2023. С. 183-192.
209. International Program on Sustainable Tourism Development. UNWTO. URL: <https://sdt.unwto.org> (дата звернення: 10.09.2023).
210. International Tourism Highlights, 2001 Edition. P. 7. URL: <https://tourlib.net/wto.htm>. (дата звернення: 07.09.2023).
211. International Tourism Highlights, 2011 Edition. P. 6 URL: <https://tourlib.net/wto.htm>. (дата звернення: 07.09.2023).
212. International Tourism Highlights, 2020 Edition. P. 18. URL: <https://tourlib.net/wto.htm>. (дата звернення: 07.09.2023).
213. International Ecotourism Society: official site. URL: www.ecotourism.org. (дата звернення: 30.09.2023).
214. Ioannis Vourdoubas Energy Consumption and Use of Renewable Energy Sources in Hotels: A Case Study in Crete, Greece. Journal of Hospitality and Tourism Management. January 2016. 4(2) DOI:10.15640/jthm.v4n2a5
215. Ioannis Vourdoubas. Energy Consumption and Use of Renewable Energy Sources in Hotels: A Case Study in Crete, Greece. January 2016. Journal of Hospitality and Tourism Management. 4(2). DOI:10.15640/jthm.v4n2a5 .
216. James P. The sustainability circle: a new tool for product development and design. Journal of Sustainable Product Design. 1997. № 2. P. 52–57.
217. Jeffery Smith Hotel Sustainability Shouldn't Be Boring: Celebrate Impact! May 2023. URL: <https://www.hospitalitynet.org/opinion/4116206.html> (дата звернення: 20.10.2023).
218. Jennifer A. Devine. Politics of post-war tourism in guatemala: contested identities histories and futures. L'Espace Politique. 2023. DOI: <https://doi.org/10.4000/espacepolitique.3723>
219. Jones E., Harrison D., McLaren J. Managing creative eco-innovation, structuring outputs from ecoinnovation projects. The Journal of Sustainable Product Design. no. 1. 2001.
220. Kemp R. From end-of-pipe to system innovation. Paper for DRUID Summer Conference, June 17-19, 2009, Copenhagen. Revised version of 29 June, 2009. URL: <http://www.merit.unu.edu> (дата звернення: 10.09.2023)
221. Kemp R., Pearson P.: Final report MEI Project about measuring eco-innovation. UMMERIT, 2007.
222. Kiper T. Role of Ecotourism in Sustainable Development. Advances in Landscape Architecture. InTech. 1 July 2013. DOI: 10.5772/55749

223. Kiper T., Özdemir G., Saglam A. Environmental, socio-cultural and economical effects of ecotourism perceived by the local people in the northwestern Turkey: Kiyiky case. *Scientific Research and Essays*. 2011. Vol. 6(19), pp. 4009-4020 DOI: 10.5897/SRE10.1059
224. Kovalevska N., Nesterenko I., Lutsenko O., Nesterenko O., Hlushach Y. Problems of accounting digitalization in conditions of business processes digitalization. *Amazonia Investiga*. 2022. Vol 11 No 55, 132-141 p. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.56.08.14>.
225. Kuzior A., Arefieva O., Poberezhna Z., & Ihumentsev O. The mechanism of forming the strategic potential of an enterprise in a circular economy. *Sustainability*. Switzerland. 14 (6). 2022. DOI:10.3390/su14063258
226. Kyryliuk I., Povorozniuk I., Neshchadym L., Blahopoluchna A., Lytvyn O. Development of Turkey's tourist industry in the convention of the COVID-19 pandemic: challenges and opportunities. *Sciences of Europe (Praha, Czech Republic)*. 2022. №88. Vol. 2. P. 16–22. DOI: 10.24412/3162-2364-2022-88-2-16-22
227. Ledford J. What Is Smart Luggage? *Lifewire*. 2019. URL: <https://www.lifewire.com/smartluggage-4156871> (дата звернення: 7.09.2023)
228. LEED rating system. URL: <https://www.usgbc.org/leed> (дата звернення: 25.10.2023).
229. Lennon J. J., Foley M. Dark tourism. The attraction of death and disaster. Cengage Learning EMEA. *Predicting Travellers' Impact*. 2022. URL: <https://forwardkeys.com/>. (дата звернення: 10.09.2023).
230. Levelling up Singapore's food supply resilience. URL: https://www.sfa.gov.sg/docs/default-source/default-document-library/sfs2-0_research-translation-grant-call_info-sheet61bd1302475e47d5868abedc1f4a5165.pdf (дата звернення: 23.10.2023).
231. Lytvyn O., Povorozniuk I., Kyryliuk I., Neshchadym L., Barvinok M. Eco-innovations in the development of enterprises in the hospitality industry. *Sciences of Europe (Praha, Czech Republic)*. 2022. №103. P. 37–41. DOI: <https://zenodo.org/records/7247555>
232. Martha Honey, Raymond Gilpin. *Tourism in the Developing World: Promoting Peace and Reducing Poverty*. United States Institute of Peace. 2009. URL: https://www.google.com.tr/books/edition/Tourism_in_the_Developing_World/HQh2wc_SgxkC?hl=uk&gbpv=0 (дата звернення: 16.09.2023).
233. Matt McClelland *Thinking About Sustainability from Top to Bottom*. URL: <https://www.hospitalitynet.org/opinion/4116364.html> (дата звернення: 25.10.2023).
234. Measuring performance in achieving SDG targets. URL : greengrowthindex.gggi.org. (дата звернення: 20.09.2023).
235. Michael Tyler *Environmental Sustainability: Providing a Better Tomorrow for People and Communities* URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7617/environmental-sustainability-providing-a-better-tomorrow-for-people-and-communities (дата звернення: 23.10.2023).

236. Neshchadym L., Povorozniuk I., Kyryliuk I., Lytvyn O., Tymchuk S., Blahopoluchna A. Digitalization as the basis of the development of enterprises in the hospitality industry. *Sciences of Europe*. Praha, Czech Republic. 2022. № 104. Vol. 1. p.20-23. DOI:10.5281/zenodo.7298700

237. Neshchadym Ljudmila, Slatvynskiy Maksym. Risk management at the enterprises of the hospitality industry. *Інфраструктура ринку*. Випуск 74/2023. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/74-2023>

238. New Transitions Performance Index 2021. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/support-national-research-and-innovation-policy-making/transitions-performance-index-tpi_en (дата звернення: 10.09.2023).

239. Nhat Tan Pham, Zuzana Tučková, Charbel José Chiappetta Jabbour. Greening the hospitality industry: How do green human resource management practices influence organizational citizenship behavior in hotels? A mixed-methods study. *Tourism Management*. Volume 72, June 2019, Pages 386-399.

240. Nicolle Portilla Sustainable and Eco-Friendly Practices That Hotels Are Integrating in 2023. May 2023. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7623/sustainable-and-eco-friendly-practices-that-hotels-are-integrating-in-2023 (дата звернення: 20.10.2023).

241. Official web site of programme Green Key. URL: <http://www.greenkey.global/green-key-sites> (дата звернення: 29.10.2023).

242. Québec declaration on ecotourism. URL: <https://www.gdrc.org/uem/eco-tour/quebec-declaration.pdf> (дата звернення: 18.09.2023).

243. Rafał Kusa, Marcin Suder, Joanna Duda. Impact of greening on performance in the hospitality industry: Moderating effect of flexibility and inter-organizational cooperation. *Technological Forecasting and Social Change*. Volume 190, May 2023. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2023.122423>

244. Rauni Kew Regenerative Tourism Improves The Destination & Inspires Hotel Guests. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7613/regenerative-tourism-improves-the-destination-inspires-hotel-guests (дата звернення: 20.10.2023).

245. Recent Study Reveals More Than a Third of Global Consumers Are Willing to Pay More for Sustainability as Demand Grows for Environmentally-Friendly Alternatives. URL: <https://www.businesswire.com/news/home/20211014005090/en/Recent-Study-Reveals-More-Than-a-Third-of-Global-Consumers-Are-Willing-to-Pay-More-for-Sustainability-as-Demand-Grows-for-Environmentally-Friendly-Alternatives> (дата звернення: 23.10.2023).

246. Reid A. Eco-Innovation. Final report for Sectoral Innovation Watch. Brighton: Technopolis Group, 2008. P. 96.

247. Robert O'Halloran. Eco-Friendly & Sustainable Lodging Practices and Possibilities. URL: <https://www.hospitalitynet.org/opinion/4116433.html> (дата звернення: 23.10.2023).

248. Robert Stoney. Greening the supply chain: how to make simple & impactful changes for the planet. URL: <https://www.planet.com/pulse/building-a->

green-supply-chain-for-a-sustainable-future-with-the-supply-chain-data-partnership/
(дата звернення: 23.10.2023).

249. Ross S., Wall G. Ecotourism: towards congruence between theory and practice. *Tourism Management*. 1999. 20. pp.123–132.

250. Russ Horner. Hotel Efficient Practices: a Water Perspective. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7615/hotel-efficient-practices-a-water-perspective (дата звернення: 23.10.2023).

251. Salukvadze G. The Intersection of Georgian Tourism and Russian Politics. *Caucasus Analytical Digest*. 2021. № 122. P. 9-14. DOI: <https://doi.org/10.3929/ethz-b-000506344>.

252. Sasha Ella. Finding a solution to plastic pollution. June 24, 2022. URL: <https://www.mantiscollection.com/finding-a-solution-to-plastic-pollution/> (дата звернення: 23.10.2023).

253. Saving Eternity. The Elektra Olive Tree Project. URL: <http://ioseternal.com/saving-eternity/> (дата звернення: 23.10.2023).

254. Society for Protection of Nature in Israel: official site. URL: www.spni.org. (дата звернення: 30.09.2023).

255. Sriyantha F. Managing the Post-War Tourism Development in Sri Lanka. *International Journal of Business and Social Science*. Vol. 7, №11; November 2016. С. 90-100 URL: https://www.academia.edu/download/52018648/Managing_the_Post-War_Tourism_Development_in_Sri_Lanka.pdf. (дата звернення: 13.09.2023).

256. Sukach O., Kozlovska S., Sushko N. Modern management technologies in the hospitality industry. URL: <http://baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/1199/1238> (дата звернення: 25.08.2023).

257. Sustainability in hospitality: why it is important and how industry leaders can help. URL: [sustainability in hospitality: how industry leaders can help | ucf online](https://ucfonline.com/sustainability-in-hospitality-how-industry-leaders-can-help/) (дата звернення: 23.10.2023).

258. Sustainability reporting. Carbon Trust. URL: <https://www.carbontrust.com/en-eu/what-we-do/strategy-delivery-and-reporting/sustainability-reporting> (дата звернення: 10.10.2023).

259. Sustainable Development Report 2022. URL: www.sdgindex.org. (дата звернення: 25.09.2023).

260. Sustainable development. UNWTO. URL: <https://www.unwto.org/sustainable-development> (дата звернення: 10.09.2023).

261. Sustainable Manufacturing and Eco-innovation: Towards a Green Economy. Paris: OECD. 2009. URL: https://ec.europa.eu/environment/eoap/about-action-plan/etapprevious-action-plan_en (дата звернення: 23.09.2023).

262. Sustainable Travel International: official site. URL: www.sustainabletravelinternational.org. (дата звернення: 30.09.2023).

263. Tezuka S., Tomizawa T. Development of a restroom floor cleaning robot equipped with a deformable roller mechanism. The 7th International Conference on Advanced Mechatronics, July 1-2, 2021, online (Aichi, Japan) https://www.jstage.jst.go.jp/article/jsmeicam/2021.7/0/2021.7_OS2A-5/_article-char/ja/ (дата звернення: 18.09.2023).

264. The best sustainability trends and initiatives for hotels. URL: <https://www.mews.com/en/blog/sustainability-in-hotels> (дата звернення: 23.10.2023).

265. The eco-innovation challenge. Pathways to resource-efficient Europe. Annual Report 2010, (red.) M. O'Brien, S. Giljum, M. Miedzinski, R. Bleischwitz, EIO. 2011

266. The Global Ecotourism Network. URL: <https://www.globalecotourismnetwork.org/definition-and-key-concepts/> (дата звернення: 14.09.2023).

267. The importance of hydration. URL: <https://www.hsph.harvard.edu/news/> (дата звернення: 26.10.2023).

268. The International Ecotourism Society. URL: <https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/> (дата звернення: 10.09.2023). (дата звернення: 14.09.2023).

269. The Pathway to Net Positive Hospitality. URL: <https://sustainablehospitalityalliance.org/our-work/pathway/> (дата звернення: 24.10.2023).

270. The simple choice for saving energy. Energy star. The simple choice for energy efficiency. URL: <https://www.energystar.gov/> (дата звернення: 23.10.2023).

271. Tomaszewska M., Biliska B., Tul-Krzyszczuk A et al. Estimation of the scale of food waste in hotel food services-a case study. Sustainability. 2021, 13(1), 421. DOI: <https://doi.org/10.3390/su13010421>

272. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015, General Assembly United Nations, Seventieth session Agenda items 15 and 116, 21 October 2015. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld> (дата звернення: 20.08.2023).

273. Transition Performance Index 2021. URL: <https://ec.europa.eu/assets/rtd/tpi/2021/index.html> (дата звернення: 15.09.2023).

274. UN Works with Global Hotel Industry to Reduce Emissions. URL: <https://unfccc.int/news/un-works-with-global-hotel-industry-to-reduce-emissions> (дата звернення: 10.10.2023).

275. UNWTO: офіційний сайт. URL: <https://www.unwto.org/>. (дата звернення: 01.09.2023).

276. Vasiuta V., Kryvoshei D., Tovstun O. «Зелене» будівництво як перспективний напрям розвитку малого підприємництва в Україні. *Економіка і регіон*. Полтава: ПНТУ, 2021. Т. (4(83)). С. 45-52. DOI: <https://doi.org/10.26906/EiR>

277. Vasso Petridou. The Sustainability Story of The Calilo Group on The Greek Island of Ios. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7598/the-sustainability-story-of-the-calilo-group-on-the-greek-island-of-ios (дата звернення: 23.10.2023).

278. Vera Amicarelli, Alina-Cerasela Aluculesei, Giovanni Lagioia, Rodica Pamfile and Christian Bux. How to manage and minimize food waste in the hotel industry: an exploratory research. *International journal of culture, tourism and hospitality research*. Vol. 16 №. 1 2022, pp. 152-167.

279. Vivienne Halleux. Sustainable tourism. The environmental dimension. EPRS. European Parliamentary Research Service. Briefing March 2017. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/599327/EPRS_BRI\(2017\)599327_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/599327/EPRS_BRI(2017)599327_EN.pdf). (дата звернення: 16.09.2023).

280. Wallace G. N., Pierce, Susan M. An evaluation of ecotourism in Amazonas, Brazil. *Annals of Tourism Research*. 1996. 23 (4), 843–873.

281. What is Biophilia? By Brian Murch. Hotel Business Review «HotelExecutive». Updated November 17, 2019. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/6330/what-is-biophilia (дата звернення: 25.10.2023).

ЕКОТРЕНДИ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Електронний ресурс

Колективна монографія

За редакцією І. М. Поворознюк

Підписано до друку 05.12.2023.

Видавець ТОВ «ТВОРИ».

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.
21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.

Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.

e-mail: info@tvoru.com.ua

<http://www.tvoru.com.ua>